

Присутні без присутності

Виставка «(Не)видима присутність. Сучасний український натюрморт». Національний заповідник «Софія Київська». Зали пам'ятки «Хлібня».

У півсотні робіт сім дуже різних за художницькою конституцією митців створили сучасну варіацію на тему «мертвої натури» (саме такий переклад поняття «натюрморт» знає кожен із малого малку).

У тому словосполученні – «мертва натура» – апіорі криється авантюра. Адже навіть у найакадемічнішій роботі, що підпадає під ознаки жанру, відчутний діалог кожного предмету з автором, а також мовчазна полеміка автора з усіма предметами.

Як доводить виставка в старовинних софійських стінах, феноменом сучасного натюрморту, живописного й графічного, українського за місцем народження й демонстрації, є підкреслена пріоритетність у цій полеміці саме художника. Він – головний режисер нібито статичного дійства. Укупі із зображеними «виконавцями» він засвідчує правоту К'єркегора, мовляв, «справжня німота не в мовчанні, а в розмові».

Акцентована місія митця як незримого спостерігача та водночас ляльководи чується у власне назві вистав-

ки: «(Не)видима присутність». Саме егоцентризм художника-невидимки є приводом розмірковувати про ідентифікаційну складову жанру. І такий законформізований далекими пращурами натюрморт раптом волає про впізнаваність автора, який не стримує природної творчої амбітності.

Зорієнтувавшись у полі творинь від сімки митців, розумієш, що ніколи не сплутаєш, приміром, насичено-барвистий макросвіт Ірини Єремєєвої з утаємниченою перлинною пристрасністю Ахри Аджинджала, нарочито схематизовану напівпрозору реальність Марти Базак із грайливим мінімалізмом Олексія Белюсенка, меланхолійну колористику й гру ліній Бориса Фірцака з досконалими неоренесансними гравюрами Олесі Джураєвої. Урешті, жодну з цих творчих унікальностей не переплутаєш із унікальністю-патріархом Матвієм Вайсбергом. Хіба що озирнешся й констатуєш: є у них дещо спільне – всепоглинальний естетизм. Естетизується геть усе: мухи, совок, ви-

Матвій Вайсберг. «Букет»

делки, насіння, заводські труби, газетні шпальти... Це ще одна з особливостей сучасного українського натюрморту – тих, які розмагнічують прописні умовності жанру.

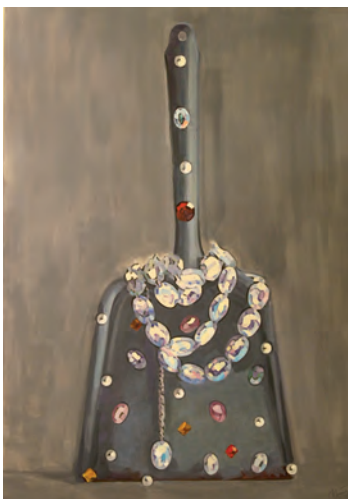
Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

Ахра Аджинджал. «Фрукти»

Марта Базак. «Фіолетовий натюрморт»

Ірина Єремєєва. «Гламурний совок»

Олеся Джураєва. «Фуршет»